

VARAM izstrādātie grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā :

Būtiskākās izmaiņas:

1.) Deputātu skaita samazinājums par 54% (no 1614 uz 750)

2.) VARAM likumprojektā (pretēji Lietuvai un Igaunijai) norobežojas no vēlētāju apvienībām, pamatojot, ka atbilstoši Satversmes tiesas atziņām, to var lemt tikai likumdevējs.

3.) VARAM piedāvātais deputātu skaits ir 1,5-2 reizes mazāks kā, piemēram, Igaunijā (1729), Lietuvā (1502 pašvaldību deputāti) un lielākajā daļā Skandināvijas valstu, kā arī Polijā.

LPS nosūtīja likumprojektu visām pašvaldībām, tai skaitā rosinot diskusiju par šādiem 2 jautājumiem:

1.Vai būtu atbalstāma jauktā vēlēšanu sistēma (daļu ievēlē mažoritāri vienmandātu apgabalos, daļu – proporcionāli vienā novada apgabalā) vai saglabājama proporcionālā vēlēšanu sistēma?

2. Ja gadījumā izvēlas jaukto vēlēšanu sistēmu, tad vai pēc mažoritārās vēlēšanu sistēmas vajag pārstāvēt katru esošo novadu un pilsētu (mažoritārajos apgabalos), vai katru teritoriālā dalījuma vienību (katru pilsētu un katru pagastu)?

LPS sniedza nesaskaņotu atzinumu. Sākotnējā atzinuma galvenās iebildes:

1.) Likumprojekta anotācija nesatur pietiekamu izvērtējumu par to, pēc kādiem kritērijiem vai formulas noteikts ievēlējamo deputātu skaits un kā likumprojektā noteiktais ievēlējamo deputātu skaits tieši veicinās anotācijā norādītā mērķa-efektīvas pašvaldības lēmējvaras darbības nodrošināšanu-sasniegšanu. Lūdzam veikt atbilstošu izvērtējumu un precizēt likumprojektu un anotāciju.

2.) Pašvaldību nozīme ir, lai ar pilsoņu vēlētas pārstāvniecības-domes-un tās izveidoto institūciju un iestāžu starpniecību nodrošinātu likumos noteikto funkciju, kā arī šajā likumā paredzētajā kārtībā MK doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot valsts un attiecīgas administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses. Tādējādi novados, kuros iedzīvotāju skaits būs lielāks par 5000 pastāvīgo iedzīvotāju, iedzīvotājiem, kuri nav un nevēlas stāties politiskajās partijās, tiek liegta iespēja kandidēt pašvaldību vēlēšanās.

Tas savukārt ir LR Satversmes 1.un 101.panta pārkāpums, jo satur tiesības vēlēties un tikt ievēlētam.

Ņemot vērā minēto, lūdzam papildināt anotāciju ar minētā ierobežojuma satversmības izvērtējumu attiecībā uz novadiem, kuros iedzīvotāju skaits būs lielāks par 5000 pastāvīgo iedzīvotāju.

3.)Lūdzam papildināt likumprojektu un anotāciju ar kārtību, kādā tiks nodrošināta iedzīvotāju pārstāvniecība (deputāti), ja tiks īstenota ATR (novadu apvienošana), ņemot vērā jau 2.punktā minēto par to, kāda ir pašvaldību nozīme.

Gadījumā, ja iedzīvotāju intereses caur deputātiem nav plānots nodrošināt, lūdzam papildināt anotāciju ar satversmības izvērtējumu šādam ierobežojumam.

Viens no variantiem deputāta skaita noteikšanai ir t.s. kubsaknes likums.

Optimāls deputātu skaits ir iedzīvotāju skaita kubsakne (teorētiskais pamatojums atrodams, piemēram, ACE vēlēšanu zinību tīklā:

<http://aceproject.org/main/english/es/esc03.htm>

Vai gūglējot “cube root law of assembly size”

Ja modelējam deputātu skaitu, izmantojot 2 kubsaknes likuma risinājumus, tad:

Ja pakāpienos (kā likumprojektā) palielina deputātu skaitu:

Iedzīvotāji	VARAM	Optimāli
<30 tk	15	25
30...60 tk	19	35
>60 tk	23	45

Kubsaknes likums bez pakāpieniem:

Pašvaldība	Iedzīvotāji (tk)	Šobrīd	VARAM	Optimāli
Rīga	632,6	60	60	86
Jelgavas novads	88,0	47	23	44
Daugavpils	82,6	15	23	44
Liepāja	68,9	15	23	41
Ogres novads	57,7	62	19	39
Jūrmala	49,3	15	19	37
Ventspils novads	45,3	28	19	36
Tukums novads	44,7	56	19	35
Bauskas novads	42,3	56	19	35
Valmieras novads	42,3	61	19	35
Cēsu novads	41,4	81	19	35
Jēkabpils novads	41,3	64	19	35
Talsu novads	36,2	44	19	33
Liepājas novads	33,7	90	19	32
Madonas novads	32,6	53	19	32
Mārupes novads	30,7	32	19	31
Siguldas novads	30,3	47	19	31
Rēzeknes novads	30,2	32	19	31
Aizkraukles novads	29,8	78	15	31
Ulbrokas novads	29,5	52	15	31

Kubsaknes likums bez pakāpieniem:

Pašvaldība	Iedzīvotāji (tk)	Šobrīd	VARAM	Optimāli
Dobeles novads	29,0	41	15	31
Ādažu novads	28,8	54	15	31
Kuldīgas novads	28,3	41	15	30
Ķekavas novads	28,3	32	15	30
Limbažu novads	28,2	45	15	30
Rēzekne	27,8	13	15	30
Saldus novads	27,6	32	15	30
Daugavpils novads	26,8	32	15	30
Salaspils novads	22,7	17	15	28
Ludzas novads	22,6	48	15	28
Krāslavas novads	20,9	30	15	28
Olaines novads	20,3	17	15	27
Gulbenes novads	20,0	17	15	27
Balvu novads	19,6	48	15	27
Preiļu novads	18,9	48	15	27
Smiltenes novads	18,3	33	15	26
Valkas novads	17,2	48	15	26
Alūksnes novads	14,2	15	15	24
Līvānu novads	10,8	15	15	22
KOPĀ	1919,7	1614	710	1286

Šobrīd likumprojekts atbalstīts pirmajā lasījumā
Saeimā.

Termiņš otrajam lasījumam – 2020.gada 24.februāris.

Paldies par uzmanību!

www.lps.lv

Facebook: [@PasvaldibuSavieniba](https://www.facebook.com/PasvaldibuSavieniba)

Twitter: [@lps_lv](https://twitter.com/lps_lv); [@LPSBrux](https://twitter.com/LPSBrux)

Youtube: [Latvijas Pasvaldibu savieniba](https://www.youtube.com/LatvijasPasvaldibuSavieniba)